

SLAVJAN.

Časnik slovstven i uzajemen za Slavjane književne i prosvětljene.

Vreduje i na světlo dava Matija Majar v Celovčě (Klagenfurt).

Číslo 5. Izhadja desetput v letě po jednoj cěloj listině i velja s poštninoj 3 florinte ali 2 rublja.

1873.

0 slovstvenoj uzajemnosti slavjanskoj.

Do sada smo Slavjani spisovali neuzajemno vsaki v svojem narečji premalo se obziruč na ostala plemena slavjanska, smo na světlo dajali spise, knjige i časnike vsaki samo za ljudstvo svojega kmena, to nije moglo jinače ni biti po tomu, čto ljudstvo se može podučevati jednom v narečji njegovom, kteroga dobro ponima i razumi, pa ne v někom tudjem, kojega slabo razumi. To je bilo za pojedine kmene našega naroda dobro i poljezno — za veš narod slavjanski to take ni škodljivo — *pa premalo je*; nam je izraslo tēm několiko literatur i literaturec, ktere su jako prikladne, tako reči, za domaču potrebu pojedinih kmenov naših, ktere su pak očevidno premalo važne za javno narodno življenje cěloga naroda slavjanskoga. Nijeden slavjanski kmen — kromě Rusov — ne može s svojim dosadanjim jezikom i slovstvom stupiti oholo pred učeni svět i uzporediti svoje slovstvo s slovstvi světovnimi, s francuskim, s ruskim, s němečkim i s angličkim. Mi Slavjani ne možemo ostati slovstveno tako razdrobljeni, kako smo bili po nesreči do sada, nego moramo jiskati i se usilovati, da dosežemo veliko světovno slovstvo, kakovo priliči tako ogromno velikomu narodu, kakošen je v istině naš narod slavjanski.

Iz vsěh slavjanskih kmenov imaju samo Rusi slovstvo světovno, obširno, bogato i izviro slovjansko; kako-pak ono veselo i bistro napreduje, kaže kratko izvěstje o tom, kako stoji v prekrasnom i uzajemno uređovanom časopisě českom izhadjajučem v Pražě: „Svetozor“ v čísle 16. lětošnjega lěta. Tako le se tamo čita:

„Kako visoko se je pozdvignulo slovstvo rusko v časě posłědnjem svědoči slědeče uradno izvěstje: V 13 dněh, od 11. do 24. februarja, se je izdalo v Rusiji 134 novih knjig, med kterimi dvě němečke i jedna poljska; od 25. februarja do 10. marca je izšlo 82 spisov, med kterimi trije němečki i jeden francuski. Kromě toga su prišli na světlo 4 spisi duhovnoga obsega. Med spoměnutu množinu knjig se je izdalo: Pyko-

водство къ русской исторіи“ znamenitoga zgodovinoписца Пловajskoga v 14. natisě po 12,000 iztisov.“ —

Zato jer slavjanska plemena po seбě ne mogu imeti prilično velikoga slovstva — kromě Rusov — zato se odzivljaju glasi od naj odgledjějšíh stran slavjanstva složno těrjajuči i dokazajuči, da imamo početi spisovati uzajemno, da se bližje upoznamo. Tako nam piše iz Tersta g. L. Ž. med ostalim :

„Da se v „Slavjaně“ piše jezikom uzajemnim, to odobrava vsaki slavjanski rodoljub, kteroga skerbi ne samo omika i napredek svojega kmena, nego da se pospeši duševno i slovstveno približevanje vsěh kmenov slavjanskih. Kada jednom zavlada običaj i krasna navada pisati uzajemno i približevavno, onda toliko možemo se věrnо nadějati bolje budućnosti i složnoga dělovanja. Do sada su si bili kmeni slavjanski drug drugomu preveč neznani; da se pak v pisanji med seboj bolje približamo, naj naša narečja v naučnih spisah i knjigah prosvětlenim Slavjanam naměnenih, tako poravnaju se, da one izraze, koji bi ostalim kmenam bili neznani, zaměne se izrazami obće znanimi. Mi Slovenci pišuči uzajemno bi na priměr naměstě: *brez, kajti, še . . .* lahko pisali po uzajemnu slavjanski: *bez, jerbo, ješče*, i tako dalje. Živahno idimo na dělo, da bude dober vspeh imělo.“

Da slavjanska plemena imajuča samo nevelike literature čute neobhodnu potrebu slovstvene uzajemnosti, to je ponjatno i se lahko razumi, jerbo samo uzajemnostju se mogu njih slovstva premala povzdignuti k važnosti evropskoj: pa znamenito i važno je pojavljenje, da isti učeni Rusi dokazuju, da i njim je neobhodno potreba soznaniti se s slovstvom ostalih kmenov slavjanskih. Ako uže Rusi spoznaju potrebu slovstvene uzajemnosti, Rusi, koji imaju sami za sebe bogato i cvěteće slovstvo, to je onda čisto naravno, da je uzajemnost slovstvena toliko potrebněja ostalim kmenam slavjanskim imajučim mnogo slaběje slovstvo od ruskoga. O tom predmetě govori knjižica nevelika pa ljubopitna. koju je spisal g. Jakob Golovacki, iz koje hoćemo semo postaviti, čto k našem predmetu spada, naj pred v podliniku, v izvorniku, i onda pridati svoboden prevod v jeziku uzajemnom. Tako le glasi :

Записка

о необходимости снабженія публичныхъ и другихъ библиотекъ въ Россіи книгами на славянскихъ языкахъ и сочиненіями о славянствѣ.

Движеніе науки, по части археологій, исторій, палеографій, языковѣднія, этнографіи, географіи и другихъ отраслей, у Славянъ сдѣлало въ послѣднее время громадныя успѣхи. На многихъ славянскихъ нарѣчійхъ имѣются дѣльныя сочиненія, которыми не

ovo Lzav iz Tersta pisal

можетъ пользоваться всякій спеціалистъ по наукѣ безъ ущерба полноты знанія и современныхъ успѣховъ его. „Изученіе русской исторіи и древностей, русскаго языка и литературы, быта русскаго народа и пр. можетъ вполне успѣвать только при ясномъ отраженіи свѣтильниковъ славянства.“

По той причинѣ нечего медлить приобрѣтеніемъ славянскихъ книгъ, если встрѣчается удобный случай. Въ послѣднее время знаніе русскаго языка и литературы русской приняло почти во всѣхъ славянскихъ земляхъ широкіе размѣры, а въ Чехіи молодое поколѣніе, не исключая и женскаго пола, все занято изученіемъ русской грамматики до того, что въ ближайшей будущности всѣ Чехи и Чешки образованнаго сословія будутъ въ состояніи свободно читать и писать по русски и можно предполагать, что вскорѣ посредствомъ Чеховъ и другихъ Славянъ русскій языкъ въ славянскихъ земляхъ займетъ такое почетное мѣсто, какое занимаютъ другіе европейскіе языки. Въ виду столь многозначительнаго явленія слѣдуетъ и русскимъ образованнымъ людямъ, уже по славянской взаимности, познакомиться ближе съ славянскими нарѣчіями и литературной дѣятельностью Славянъ. Если бы русскіе путешественники занялись стольже энергически изученіемъ славянскихъ нарѣчій, какъ Чехи и другіе Славяне изучаютъ русскій языкъ; то русскимъ туристамъ при встрѣчѣ съ Славянами не приходилось бы прибѣгать къ нѣмецкому, французскому или итальянскому языкамъ, какъ это съ соблазномъ до сихъ поръ дѣлалось, а на русское поздравленіе Славянина, русскій и отвѣчалъ бы стольже искренно по славянски, признавая себя не чуждымъ Славянамъ а близкимъ, роднымъ среди иноземцевъ.

И въ самомъ дѣлѣ, стоить русскимъ познакомиться съ литературными произведеніями Славянъ. Само сознаніе одного съ нами происхожденія, первоначальная исторія и близкое сродство по языку и народному быту требуютъ того. На славянскихъ языкахъ имѣются основательно написанныя грамматики и полные словари; у Славянъ изъяснены старинные письменные памятники на началахъ новой науки сравнительной лингвистики и исторической критики, и нѣтъ сомнѣнія, что сущность русской грамматики, главные законы фонетики, точный смыслъ старорусскихъ памятниковъ письменности могутъ быть разъяснены лишь только съ помощію славянскихъ нарѣчій. — У Славянъ сбереглось много здоровыхъ силъ, обнаруживающихся въ ихъ свѣжей и жизненной народной поэзіи, въ которой видѣется удивительная связь съ народнымъ творчествомъ русскимъ Славянскіе языки, особенно чешскій и сербско-хорватскій, въ значительной степени развиты и образованы; Чехи, Сербы и Хорваты имѣютъ своихъ представителей въ литературѣ, которыхъ сочиненія съ большою пользою можетъ читать всякій образованный человѣкъ; литература этихъ народовъ представляетъ въ лучшихъ талантахъ высокую степень поэтическаго и литературнаго значенія; мы находимъ у Славянъ широкое проявленіе дѣятельной

мысли въ разныхъ отрасляхъ наукъ, а многіе изъ ученыхъ Славянъ приобрѣли себѣ европейскую славу.

У славянъ есть хорошо написанные учебники и пособія для низшихъ и среднихъ заведеній; въ особенности же чешская литература богата популярными книгами съ изложеніемъ наукъ удобопонятнымъ способомъ для народа. У чеховъ и техническія названія переложены на общепонятный народный языкъ. Чешская земля лежитъ в самомъ центрѣ Европы и Чехи давно воспользовались всякими плодами европейской образованности. Держась правила: вся искушайте, еже добро держите, они испытывали всякіе приемы и педагогическія системы и примѣняли ихъ къ потребностямъ своего народа.

Особеннаго вниманія достойны славянскія сочиненія по части географіи, топографіи, этнографіи, преимущественно же географическія карты. Въ нихъ находимъ не только точнѣйшія и самыя вѣрныя данныя касательно славянскихъ земель, посредствомъ которыхъ слѣдовало бы исправить ошибки и грубые промахи, не рѣдко попадающіеся въ учебникахъ и другихъ русскихъ книгахъ, но, что особенно важно, въ этихъ сочиненіяхъ употребляются настоящія славянскія названія мѣстностей, горъ, рѣкъ и проч., точно такъ какъ они живутъ въ постоянномъ употребленіи милліоновъ Славянъ. Разсматривая географическія карты славянскихъ краевъ, изданныя на чешскомъ, словенскомъ или сербскомъ нарѣчіяхъ, вдругъ почувствуемъ себя будто между родными, вся мѣстная номенклатура живо напоминаетъ топографическія названія въ Россіи, вездѣ во всемъ объемѣ славянскихъ земель находимъ что то родное и самымъ нагляднымъ образомъ убѣждаемся о единствѣ нашего племени, и только перешагнувъ за рубежъ славянскихъ поселеній замѣчается чужеземщина. Совсѣмъ не такое отрадное впечатлѣніе производятъ русскія карты и географическія сочиненія — тамъ все по иностранному, словно непроницаемая нѣмецкая туча заслонила славянской горизонтъ! Такъ какъ во всѣхъ географическихъ сочиненіяхъ и на всѣхъ картахъ, изданныхъ на русскомъ языкѣ, эти живыя чисто славянскія названія исковерканы до непонятности по нѣмецкому, мадьярскому, италіанскому и даже турецкому способу, что славянскія книги и географическія карты могутъ служить удобнымъ средствомъ для лучшаго знакомства съ славянскими землями и вмѣстѣ съ тѣмъ для исправленія безобразныхъ и чуждыхъ русскому слуху иноязычныхъ терминовъ, занесенныхъ въ русскую литературу иностранцами. Настоящія славянскія названія перейдутъ такимъ образомъ въ учебники и учебныя ланд-карты, а затѣмъ разпространятся во всемъ русскомъ обществѣ и все общество нагляднымъ способомъ убѣдится о близкомъ сродствѣ всѣхъ славянъ.

Наконецъ надлежитъ прибавить, что у Славянъ наступилъ періодъ общаго стремленія къ ихъ духовному единенію и средо-

точенію, которому нынѣ сочувствуетъ и русское общество; а знаніе славянскихъ литературъ только скрѣпить и упрочить объединяющій союзъ Славянъ.

Spis

da bi se iměle priskerbeti javnim i drugim knjižnicam v Rusiji knjige slavjanske i slovstvena děla o slavjanstvu.

Slavjani su v posłédnje vreme jako napredovali v naukah, v starinoslovji, v zgodovině, v starinopisji, v jezikoznanstvě, v narodoslovji, v zemljopisě i v drugih odvetvah. Na mnogih slavjanskich narečjah se najdu dokladna književna děla, kojimi bi se imel poljzovati vsaki specialist nauke, da se mu ne može očitati, kako da bi mu ne bil popolno znan sovremeni napredek nauke. Popolno se može izučiti ruska zgodovina i starina, ruski jezik i rusko slovstvo, bitje (stanje) ruskoga naroda i ostali taki predmeti samo, ako se motri na podobna sočinenja (Werke) drugih slavjanskich kmenov Zato ne smě se zamuditi pri slučaji priličnom nabaviti si slavjanskich knjig.

V posłédnje vreme su počeli skoro v vsěh zemljah slavjanskich priležno se učiti jeziku i slovstvu ruskomu i v Čehiji se vsa mladina, ne izklučec niti ženskoga spola, uči ruskoj slovnice tako, da v naj bližej budućnosti vsi Čehi i Česke obrazovanoga soslovja, stanja, budu znali čitati i pisati po rusku, i da se možemo nadějati da posrědstvom Čehov i drugih Slavjan ruski jezik skoro zauzeme v slavjanskich zemljah tako čestno město, kakovo zanimaju drugi evropski jeziki. Glede na tako znamenito javljenje kaže se i ruskim obrazovanim ljudem uže po slavjanskoj uzajemnosti bliže upoznati se s slavjanskimi narečjaji i s slovstvenoj dělateljnošću Slavjan. Jesli bi (ako bi) ruski putniki počeli tako priležno učiti se slavjanskim narečjam, kako se uče Čehi i drugi Slavjani ruskomu jeziku: to bi ne trěbalo ruskim cestovateljam, turistam, kogda se sostanu s Slavjanami posluževati se jezika němečkoga, francuskoga ali italijanskoga, kako se je nelěpo dělalo do sěh dob, nego na rusko pozdravljenje Slavjana bi Rus isto tako iskreno odgovoril po slavjanski i bi se priznal Slavjanam ne tudjim, nego blizkim, rodnim v srědě med jinozemcami.

Istina! Rusam pristoji soznati se s slovstvenimi dělami Slavjan. To těrja uže samo spoznanje, da su s nami onoga istoga naroda, da imaju s nami onu istu izvornu zgodovinu, da su nam srodni po jeziku i stanju narodnomu. V slavjanskich jezicah se najdu dokladno spisane slovnice i popolni slovarji; Slavjani imaju starinske pismene pamatnike izjasnjene po novoj naukě sravnateljne jezikověde i zgodovinske točnosti i nije sumnjati, da se mogu jednom pomočju slavjanskich narečij razjasniti ruske slovnice, glavni zakoni i točni smisel staroruskih pis-

menostij. U Slavjan se je sbralo mnogo zdravih sil, které se kažu v njih svezem i živahnom narodnom písničtvě, v kojem se vidi udiviteljna svez s narodnim písničtvom ruskim. Slavjanski jeziki osobeno češski i serbsko-horvatski su značno razviti i obrazovani. Čehi i Horvati imaju v svojem slovstvu děla, koja može čitati s velikoj poljzoj vsaki obrazovani člověk; slovstvo těh narodov ima visoku písničku i naučnu vrednost; mi najdemo pri Slavjanah veliku dělavnost v raznih odvetvah věd i mnogi iz učeníh Slavjan su si zaslužili evropsku slavu. —

Slavjani imaju izverstno spisane učebne i pomočné knjige za nižja i višja učilišča; češsko slovstvo je posebno bogato knjigami prostonarodnimi s razlaganjem nauk razumljivim narodu. Čehi su i tehnična nazvanja preložili na obče ponjatni, obče razumljivi, jezik narodni. Češska zemlja leži v samom srědišči Evrope i Čehi su uže davno se izpoljzovali vsakimi vědami evropske učenosti. Deržeč se pravila: Vse poskusite i čto je dobra obderžite, su oni izpitavali vse sostave uzgojiteljske i su jih obrazili, udeseli, po potřěbah svojega naroda . . .

Osobeno zanimljiva su slavjanska sočinenja, slovstvena děla, zemljepisna, krajopisna, narodopisna; posebno zemljovidi. V njih najdemo ne samo točnje i naj věrnějše popise zemelj, po kterih bi se dale poravnati ošibke i pogreške, které se neredko nahode v učebnih i drugih ruskich knjigah; čto je pako osobito važno v těh sočinenjah, je to, da se upotrěbuju sadanja slavjanska nazvanja městnostij, gor, rěk i tako dalje točno tako, kako živu v postojanom upotrěbljenji milijonov Slavjan. Ako pogledamo zemljovide slavjanskih krajev izdane na jeziku češskom, slovenskom ali serbskom čutimo se totčas, pri toj přiči, kako med svojimi rodjakami, vsa městna poimenovanja živo spoměnjaju krajopisna poimenovanja v Rusiji, pšovsuda v těh zemljah najdemo něčto srodnoga i osvědočimo se nagledno o jedinstvě naroda našega, kako pak prestupimo medju slavjanskih naselenij opazimo tujščinu. Scěla ne tako prijeten dojem (Eindruck) čine ruski zemljovidi i zemljopisi, tam je vse po jinostranomu, slovno nepregledni němečki oblak je zaslonil slavjanski obzor. Skoro v vsěh zemljovidah izdanih na ruskom jeziku su ta živa slavjanska nazvanja izkoverkana, pokvarjena, po němečku, po madjarsku, po italijansku i ješče po tursku tako, da se jedva spoznaju: ovdě mogu nas (Ruse) slavjanske knjige i zemljovidi bolje upoznati s slavjanskimi zemljami i zajedno se mogu spraviti, poravnati, bezobrazni, gerdi, ruskomu sluhu tudji, jinojezični izrazi jinostrancami zaneseni v rusko slovstvo. Obstojeća nazvanja slavjanska preidu tēm v učebne knjige i v zemljovide, pa za tēm razproštrane se po vsēm obščestvě ruskom, i vse obščestvo se osvědoči nagledno, da su si blisko srodni vsi Slavjani . . .

Poslědně se ima ješče spomenuti, da je nastupila pri Slavjanah doba, v kteroј vse usiluje duševno sjediniti se i srědotočiti se, čem sočuvstvuje sada i rusko obščestvo, znanjem pak slavjanskih slovstev ješče bolje utverdi i ukřepi uzajemnost Slavjan.“

О СЛѢДАХ ПРАСЛАВЈАН.

(Надаљевање.)

Људство свакога чина је опет уже од стародавна подраздѣљевало се на разне і многе дружбе і старогеленскі списователі Діодор, Страбо і Арріан су нѣке такє дружбе недобро почитали за самостатне чине, којих су онда нацислили седем; нај точнѣјше пише о том Пліниј: ⁵⁴⁾ „Просвѣтљенѣји народі індичкі живе јако различним способом. Нѣктері обдѣљују земљу, нѣктері су војаци, јини тергују с благом; нај славнѣјши управљају державој, дѣлавају правду і су советніки царскі. Нѣки петі дѣл нѣх посветі се вѣдам овдѣ тако високо почитаним, како света вѣра.“

Инді Аріји првога чина су се звали брахманами, по нѣмечки: die Leuchtenden, по славјанскі: Свѣтлімі, јаснімі, просвѣтљенімі.

В законодавној книгѣ староіндицкој Ману се о брахманах вели:

Да имају біті нај ученѣјшімі і нај просвѣтљенѣјшімі в народѣ, да пред всѣм имају се учіті всаковерстним вѣдам, о нѣх премішљевати і разумовати і јих разширјевати; народ подучевати в вѣдах і уметностях. ⁵⁵⁾

Да имају біті народу учітељами і судцами правичнімі і судит праведно. ⁵⁶⁾

Да имају біті советніками царју і њега подпирати светомі правдивим, имају біті живим примѣром справедливости по тому, что су велможни болѣари на том свѣтѣ. Они имају біті і лѣкарјама і лѣчиті болніке. ⁵⁷⁾

Имају біті опратні і чистотні, о вѣдах премішљевати і разумовати, често моліті, постіті се, біті кроткімі, не уморіті нічеса живога, ніті јѣсти месенога, кромѣ мяса по требах Богу дарованого і благословљенога. ⁵⁸⁾

Имају богослужебне обреде оправљати, живѣти не изнѣжено, мехкужно, него ојстро, строго і непорочно. Имају живѣти на том свѣтѣ како путніки, страніки, без домовіне без імовіне і не хрепенѣти по благу і не јискати богатства. ⁵⁹⁾

Раді тога су сталі брахмані в високом достојанствѣ і в великој честі. Брахмана учітеља в вѣдах, уметностях і в промислѣ је човек бѣл должен споштовати все своје живе дні јакоже својега властнога родітеља. Учітељ се је звал по санскритскі: гурус, то је по латінскі: gravis ⁶⁰⁾ по славјанскі: вѣлх алі вѣлебні; од слова: вѣл-і, -е, -а = велик, -о, -а.

Брахмані су недотекљиві, нікто јих не смѣ жаліті; ако бѣ нѣкто брахмана ударіл буді само сламицој, бѣ на се наваліл грѣх ужасен і неодпущљив. ⁶¹⁾

⁵⁴⁾ Пліниј 6, 19. (22.) — ⁵⁵⁾ Ману 11, 31. — ⁵⁶⁾ Ману 8, 1. — ⁵⁷⁾ Ману 1, 98. 4, 40. 9, 317. — ⁵⁸⁾ Ману 5, 32. — ⁵⁹⁾ Ману 4, 4. — ⁶⁰⁾ Ману 2, 145. 225. — ⁶¹⁾ Ману 4, 145. 225.

Једен брахман стоји за десет људи из јиних чінов і дїјствительно су в індічком мїстї Нізї понудѣли Александру Македонскому по два човека за појединога брахмана. „Када се је Александер прибіжевал Нізї, су послали мїстљани својега владарѣа — Акуфа іменем — с трідесетју послаников из нај знатнїјших родовин нїега сусрїтат і просит, да бї мїсто јим пошчаділ Александер је доволїл мїсту свободу і независност; упрашав је по нїх законодавствї; чујеч, да владају нај ізверстнїјші держављани, је то похвалил і је заїскал, да му предају близо трї ста воїніков і од членов владе, којих је скупа біло также около трї ста, да се јих ізбере сто нај ізверстнїјших, і да јих ізбере Акуфис, којега је заједно установил за владарѣа покрајине низајске. Праве, да Акуфис, то чујеч, се је насмехнул і Александру питајучему, зашто да се је насмехнул, је одговорил: како бї се могло једно мїсто, царь мој! добро владати, ако се му одузме сто нај ізверстнїјших мїстљанов; него ако желїш Нізї добра, уземї трї ста војаков алї і веч, ако ті је драго; намїстї сто нај ізверстнїјших, ктере сї указал ізбрати, уземї себој двапута толіко јиних из нїжїх чїнов, да када се опет семо вернеш, мїсто в лїном редї најдеш. Та бесїда казала се је разумна і је погнула Александра, да је указал му послати војаке; онїх сто ізверстних напротив нї веч тїрїлал нїті јиних мїсто нїх; Акуфис в осталом му је дал мїсто нїх својега властнога сїна і сїна своје дчерї.“ ⁶²⁾ Тако високо је народ чїскал брахмане.

Брахмани нїсу білі нїкі духовнїкі, нїті нїкі погадїачї звїздогледалци алї снахарї (Astrologen, Wahrsager), како бї се то могло нїкому здїти, него старогеленскї списователї јих описују, да су білі високопросвїтљенї мужї, високо ученї, велможнї державнїкі, бољарї (*Magnates*), нај веч вїрнї і правдївї советнїкі царьевї, велєбнї учїтелї і лїкарї, јако правїчнї судци і управїтелї, то је, светскї владїке — не владарї — народа; білі су надзїрателї і ураднїкі, којї су оправљалї всаковерстне службе грађанске, само једна невелїка нїх дружба је оправљала требе і обреде богослужєбне. Старогеленскї списователї пишу:

„Нај вїшї чїн глєде на достојанство је чїн мудрословов; па по чїслї јих је нај менїе.“ ⁶³⁾

„Первї чїн, то је дружба мудрословов, којї сїцер нї тако многочїслен јакоже осталї чїнї, па по достојанствї превїшује все.“ ⁶⁴⁾ Білі су слїдствено високопочтованї. Ктоже је спадал в дружтво брахманов оправљајучїх богослужбу звал се је дружком.

Вїде і уметностї су Інді тако високо уважавалї скоро како божанствену вїру. „Једен чїн Індов посветї се мудрословју, које се овдї високо честї скоро како божанствена вїра . . .“ ⁶⁵⁾

⁶²⁾ Арріан: Поход Алекс. 5, 2. — ⁶³⁾ Страбо стр. 703. — ⁶⁴⁾ Дїодор 2, 40. — ⁶⁵⁾ Плїн. 6, 19. (22).

Ньїве і польане брахманов су біле свободне давков і плачеванїа податї. „Онї намреч не потрібују оправляти нікакого рукодїлїа, нїтї плачеватї державѣ давков од своєга заслужка; в обче неїмају јїного оправїла, него богом требе прїнашатї за обчїнство. І ако бї і нїкто за се особно нїчто даровал, једнако оправляя требу нїкто ізмед тїх мудрословов по тому, что се без нїх не може жертвоватї жертва богам угодна.“⁶⁶⁾

Мудрослові су освободьенї всаке јавне работе. Онї сїцер неїмају областї над јїнімі, на нїтї онї не стоје под нїједној областю. Нїх лудї јїм наруче прїнашатї требе за живї і мертвїм поскербетї погреб, мїслечї, да су лубїмцї богов і да онї нај точнїјше познавају вечност. За та оправїла уживляју велїко чест вїсокого чїна.“⁶⁷⁾

Разне вїде, наравословїе і звїздословїе су Інді ізверстно уздїлавалї і по мїфїї істїх Геленов тако ізверстно, да су нерїдко істї геленскї ученїакї в Індіју пutowалї, да бї се тїм вїдам учїлї од вїсоко ученїх брахманов; на прїмїр: Гелен Демокрїт „је радї тога пutowал далеко по свїтї к калдїям в Вавел к магам і мудрословам в Індіју.“⁶⁸⁾

Із Індіје се је просвїта разшїрїла до Егїпта і одтуда тольоко в Геладу і к осталїм народам.

Брахманї су білї велможнї державнїкї, царскї совїтнїкї, су прїлїжно учїлї се наравословїю, су пазлїво позоровалї повїтрїје, погоду і в почеткї лїта, то је, в почеткї весне, прамалїтїа, су светковалї велїк прїздрїк, брахманскї велїк ден, су се сбралї пред вратамї царскїмї і всакї је разодел, что је новова їзмїслїл в вїдах і уметностях, что је новова запазил в наравї і повїтрїї і по том опазованїї је предвїшчовал, алї буде лїтїна сухотна алї мокротна алї буде здравотна алї наказлїва болїзнїамї; посебнїм лудем нако нїсу предвїшчевалї, нїтї јїм вразїлї по тому, что онї нїсу білї нїкакї подлї снахарї, вразовцї алї звїздогледї, — Wahrsager, Nativitätssteller — како јїх новїї ученїакї нерїдко потварају. Старогеленскї спїсователї пишучї о том овако:

„Брахманї су также велможнї в задевах тїчучїх се державного благостанїа. Онї се покїлїчу на велїку посвїтованїе об новом лїтї і ту предвїшчују, алї буде лїтїна суха алї мокротна, алї се може очаковатї повїтрїје здраво алї настоје болїзнї і что јешче сїцер је полїезно предвїдетї. Потом могу царь і лудство помагатї, чуїеч, что јїх в прїходном очакује, управо в том, чеса јїм буде недоставало і могу всїгда уже поперед потрібна поскербетї. Ако се не згодї, что је мудрослов предвїшчал, нї се му потріба бојатї да бї му то нїкто очїгал, нїега не задене нїједна јїна казень,

⁶⁶⁾ Арріан Інд. 11. — ⁶⁷⁾ Дїодор 2, 40. — ⁶⁸⁾ Аелїан 4, 20.

него да је должен цѣло своје живljenje молчати“⁶⁹⁾ не смѣ предвѣщевати при тѣх царскихъ посветованяхъ. „Предвѣщевати знају само оні мед Индами, также ні ніті доволънено предвѣщевати нѣкому јіному кромѣ мудрословов. Предвѣщају пако о всѣм, что задене лѣтину, алі ако предстої несреча державѣ. О особних задевах појединим људем предвѣщевати с том се не печају В осталом, кто измед нѣх је трикрат неправо предвѣстїл, нѣму се сїцер нічеса ні прїгодїло жалого, само да је морал внапред молчати (при лѣтном царском посветованї) і нікто ні веч пожелїл предвѣщеванїа од одсудѣнога к молчанїу.“⁷⁰⁾

Брахманов „се послужи і то всакї својега, ктоже желї даровати богам алі за померте; царь се јїх пако послужи также за державно благостанїе при велїком посветованї, када се сберу о новом лѣтѣ всї мудрословї при царї пред нѣговїмї вратамї. Овдѣ всакї разоде, что је нового изумѣл, відумал, алі что је осмотрїл односїтельно лѣтїне алї живїне алї державе. Комуже се докаже, да је повѣдел трїпите нѣчто неїстїнітога, је должен по закону всїгда молчати при посветованї, ктоже је пако погодїл, тога освободе од всѣх давков і бремен.“⁷¹⁾

„Нај марлївїше се уче лѣкарства і обстоїї закон, да, ако нѣкто изнаїде јад, отров, струп і да не изнаїде заједно і протїјад, протїотров, протївен струп: се смертїу казнї, ако га пак изумї, се їзванредно одлікује царѣм.

Брахманї „се посветују о державном благостанї с царѣм алї в свободнїх державах с урадами. Ні јїх сїцер много в том чїнѣ, па одлїчнї су измед всѣх радї ума-разума і радї правїчности своје. Измед нѣх се їзбїмају ураднїкї, всї областнїкї і намѣстнїкї дежелнї і казначеї, также воїводе, водїе бродовїа, надзїрателї давкарскї і управїтелї задев полїедѣлскїх.“⁷²⁾

Брахманї су оправљали і службу надзїрателїев јавнїх і бїлї су тако необїчно правдївї, да јешче нїједному брахману нїтї в обче нїједному Инду нї могло очїтатї се, да је неїстїну казал. Надзїрателї їмају много оправїл і надзїрају державну управу по цѣлої Индїї і су должнї о всем їзвѣщчовати владарѣ, в державах, кдѣ нї владарѣв, владу су также советнїкї і прїсежнїкї совѣта. Нѣх је нај менїе, па стоїе в нај вїшїем достоїанствѣ не само по својеї свѣтлої родовїнѣ, него і по својеї мудростї. Измед нѣх се їемљу советнїкї царскї, управїтелї державнїх доходов і судцї в правдах. В обче се људї тога чїна постављају в ураде і в державне службе.“⁷³⁾ „Онї не смѣју їзвѣстїтї неїстїнїта, в обче се јешче нїједному Инду нї могло очїтатї, да је неправїцу казал.“⁷⁴⁾

Кромѣ брахманов їма і јїнїх јешче мудрословов, їменем Прам-

⁶⁹⁾ Дїодор 2, 40. — ⁷⁰⁾ Арріан Инд. 11. — ⁷¹⁾ Страбо стр. 703, 694. — ⁷²⁾ Арріан Инд. 12. — ⁷³⁾ Дїодор 2, 41. Страбо стр. 707. — ⁷⁴⁾ Арріан Инд. 12.

нов алі Германов, који су сосордљиви і препірљиви. Брахмані су високоучені учитељи, ктоже хоче послушати їх, је должен сподобно се вести і се задержати, оні починјају і кончивају наук словом: Ум! Нај честитѣјши измед нѣх су пушчавнікі, који строго і остро посте; онда лѣкарѣ, снахарѣ і вѣшчуні, ктері знаду і зарѣкадла, заговоре проті болезням, како Словенці при Зилі говоре: знају болѣзнам заповѣдати. При погребах су за мертвим жалостно припѣвали, то је, нарицали, причитивали, хекали.

„Има двѣ верстѣ мудрословов, то је, има брахманов і германов. Брахмані су одличнѣји по тому, что се нѣх науки точнѣје соглашају Мудрослови пребивају в нѣком гаји, лѣсѣ, рошчѣ, звунѣ мѣста і то унутрѣ опредѣљеној за нѣе оградѣ. Живе једнодухо і леже на сламнатих постельах покритих кожами, не уживљају месних јѣдл не обчују с женщинами, него се поговарјају о важних дѣлах і подучују оне, који тога желеју. Ктоже їх послуша, не смѣ се поговарјати, не покашљевати, ниті плувати, сицер га изклуче за тисті ден из дружбе јако човека безочного і немоторного. Ктері измед нѣх је тако преживел шест і тридесет лѣт, смѣ се опет вернути на свој дом і живети јешче свободнѣје і простѣје; облачи се облачком бумажним (baumwollenen) носі наушнице і наруквѣце златне, јѣ мяса од живине неспрежне, која се не упрега, не уживља пако једл крѣпких і коренјем зачинѣних і се жени Неархос говори о мудрословах слѣдеча: Брахмані се удележавају управе державне і служе царју совѣтниками. Јині премшљују о наравѣ, к тѣм је спадал і Каланос, с нѣми се уче і жене; па начин і способ живљенја је всѣм остер.“ ⁷⁵⁾

Opazka slovoizpitna.

V maloj Asiji razprostirala se je dosta prostrana ravnina, spadajuća djelom k Frygiji, djelom k Bithyniji, djelom k Mysiji. Ta ravnina jako plodonosna je uže od starodavna terpela na čestom zemljetrešenji i ne redko je podzemeljski ogenj švigal iz zemlje; na skalah su se poznali znaki, da je ta ravnina popaljena i ožgana; bile su namreč od ognja počernjene i černe. Starohelenski spisovatelji su zapisali, da je ljudstvo frygisko, bithynsko i mysisko tu ravninu imenovalo: *Askania*, to je: *Ožganija*. Vse to piše čestiti Strabo i k tomu pristavi ješće (na straně 576.) da ta *ožgana* ravnina *Ožganija* = *Askania* se zove po helenski: *katakekavmene*, to znači po slavyjansku: *ožgana*. — To je jasno. — Ne daleko od Ožganije ravnine izvira reka, voda, ktera se zove od obivateljev tamošnjih, kako piše Strabo (na straně 575., 577., 568) *Orkaorikos*. To ime ni helensko, nego iz jezika on-

⁷⁵⁾ Страбо стр. 712, 716.

dešnjih obivateljev Slavjan i znači *horkaja*, *grenka*, *rěka*. Tako to Strabo razloži da ime : *Orkaorikos* znači toliko, kako da bi po helen-ski rekel : *pikron hydor* = *horka voda*.

Strabo nas uči, da *Askania* znači toliko kako : *katakekavmene* = *ožgana* ravnina, i *horkaorikos* toliko kako : *pikron hydor*, to je : *horkaja rěka*. — Mi pak se tēm osvědočimó, da obivatelji Frygije, Bithynije i Mysije, koji su tu ožganu ravninu imenovali : *Ožganijom*, i horku vodu, *horkojoj rěkoj*, su bili nedvojbeno Slavjani.

Zemlja Hivanska.

Ta zemlja je nižina skoro tako nízko ležeća, kako gladina Okian-morja. Ta nižina kloni se k dvěma velikima jezerama, k hvalinskomu i aralskomu. Aralsko jezero se zove i *sinjem morjem* i zauzima prostorinu 1.100 četverougolnih mil. V južnu polovinu jezera toga se izliva rěka *Džihun* ali *Amu*, starodavni *Oxus*. Voda toga jezera je slana i terпка, ale několiko menje, nego voda hvalinskoga morja, s katerim je někogda soviselo. Bregi jezera su nizki sostojeći iz peska suhoga i rahloga (tekavoga). Vsa ta nižina je pusta puščava, sostojeća većjoj čestju iz běloga i prašnoga peska bez vrelcov, (pramenov, ključev) i bez germovja. V některih stranah ima pesek sipki, rahli, v některih pako vsedli. Hivanska pokrajina ima izvore (zridla, pramena) s slanoj vodoj. Ta nižina bila je v predveku nedvojbeno morskim dnem. Glede podnebja je lěto nesměrno vroče naprotiv zima jako ostra, tako da i večje rěke zamerznu uže v novembrě, hotja (akoprem, akoli) leži ta pokrajina v tom pasmě severne širine jako v Evropě Italija i južna Francija. Kako v obće čěla Tatarija zapadna činiva i Hivansko samo jednu prostranu puščavu, v kteroj ima samo několiko rodovitnih osrědkov (oas). Dežuje ovdě samo v vesně (v pramalětji, spomladě) i v jeseni. Čěl preděl města Hive je tak rodoviten osrědek v puščavě blizo 60 mil dolg i 20 do 25 mil širok, i je tako prazdnoj puščavoj obdan i dosta dobro ohranjen pred pohodom neprijateljske vojske, jerbo po lětě se ta puščava skoro ne može procestovati radi nesnesitelnje vročine i radi nedostatka vesi i měst po putě. To je takže zaprečilo Ruse, da se jim lěta 1837 ni posrečilo na svojem vojinskom pohodě Hive se pooblastiti. Číslo obivateljev hivanske zemlje se udava nejednako, jedni jih napočítavaju blizo 1,200.000 drugi opet samo 60.000 duš, kteri su dělom Usbeki, dělom Buhari i Turkmani i su večji děl tergovci, poljedělci ali kočovníci, to je skitalice bez stalnoga prebivališća.

Město Hiva leži med dvěma proplavama rěke Polvan-at i je obdano dvěma zidama, od kojih znuternji je 1040 zvunajni 3100 seženj dolg. Zvunajni zid ima podobu hruške, znutrajno město je pak četverougelno. Vladař prebiva v tverdjavě městnoj i različne sgradbe njegove stoje na zapadnoj straně. Tverdjava je po običaji izhodnom jako pro-

strana i razděljenja na pet predělov, město pak na deset. Vrata ima znuternje město tri, zvunajno devet. Město znuternje je tesno, město zvunajno pak ima mnoho zagrada i sadov (vertov) i teržišč. Na malom teržiščě se prodavaju roby i robkinje, Rusi i Turki, ktere divji i okrutni Hivanci vjemo i jih za robe prodavaju. Hiva ima 17 molitbenic, 22 učilišč 200 lavek tergovskih i črez 3000 hiš. Iz toga se vidi, da Hiva je město dosta veliko. —

Učilišča.

Pregled ruskih vseučilišč lěta 1871.

Vseučilišče	Lěto ustanov- ljenja	Číslo posluša- teljev	Číslo sboru pod- učevačega	Mezda v rubljah	Osnovni snesek v rubljah	Číslo svezkov v knjižnicě vse- učiliščnoj
Petrogradsko . . .	1819	1292	76	191.722	75.160	104.826
Moskovsko . . .	1775	1623	92	214.552	57.340	156.728
Harkovsko . . .	1804	554	60	183.847	30.210	79.008
Kazansko . . .	1804	637	57	189.491	32.960	78.418
Kijevsko . . .	1833	852	67	194.263	24.960	122.415
Odesko . . .	1865	471	40	127.151	18.000	60.285
Derpsko . . .	1632	666	53	135.932	16.000	117.910
Varšavsko . . .	1816	1130	70	187.930	—	149.099

(Iz Svetožora.)

Drobnosti.

Slavjansko priprosto ljudstvo zna naspamet mnogo prastarih narodnih pěsem, pripovědek, poslovic i zagadek. Čěle knjige ogromne su uže na světlo izdane polne toga duševnoga blaga narodnoga; na priměr: Сказанія русскаго народа собранныя J. Сахаровым. С. Петербургъ 1841. — Этнографическій сборникъ. С. Петербургъ 1854, 6 выпускъ. — Пословицы русскаго народа издалъ В. Даль. Москва 1862. Огромни to sbornik poslovic ima v velikoj četverkě, 1095 stran. — Калѣки переходящія, сборникъ стихов П. Безсонова. Москва 1861. Прекрасна knjiga v několiko častjah. — Болгарскія пѣсни издалъ Петръ Безсоновъ, v velikoj osmėrkě, obseže: Введение 18 stran; Эпосъ сербскій и болгарскій, stran 136; Главніе вопросы языка новоболгарскаго

stran 156; Пјсни юнашки, stran 268; Болгарскія пјсни, stran 148; словарь-указатель, stran 46. — Волгарски народни пјсни собрани од братья Миладиновци. Въ Загребъ 1861 v četverkě 542 stran. — Пословицы и поговорки Галицкой и угорской Руси. С. Петербургъ 1868 v velikoj četverkě str. 138. — Српске народне пјсме скупио и на свијет издао Вук Стеф. Караджич. Беч 1845. — Ковчежич — онда Живот и обичаји народа српскога, издао Вук. Стеф. Караджич. Беч 1867 v osmerkě stran 356. — Песме и обичаи укупног народа српског скупио и издао М. С. Милоевич у Биограду v osmerkě прва knjiga izdana l. 1869 ima stran 242, друга l. 1870 ima 130 stran. — Narodne pripovjedke skupio u i oko Varaždina Matija Kračmanov Valjavec. V Varaždinu 1858 v osmerkě stran 315. Naj zanimljiveše i naj važnjše pripovēdke je pako g. Kračmanov priobčil v Glasniku, koji je izhadjal v Celovčē. — Prostonarodní česke písne a rikadla sebral a vydal s prilohu napěvov Karel Jaromir Erben, v Praze 1864 v osmerkě stran 541. — Sboruik slovenskych narodnih piesni, pověstí, prisloví, porekadiel, hadok, hier, običajov, a povier. Vydava Matica slovenska. Vo Viedni 1870, v osmerkě stran 216. — Sem spadaju i některe kajige poljske: Piesni ludu polskiego w Galicyi zebrał Żegota Pauli. Lwow 1838. — Piesni ludu ruskiego w Galicyi zebrał Żegota Pauli. Lwow 1839. — Lud polski, jego zwyczaj, zabobony przez Lukasz Golebiowskiego. W Warszawie 1830. — Gry i zabawy różnych stanów opisane przez Lukasz Golebiowskiego. W Warszawie 1831. — I ješče mnogo, mnogo takovih knjig polnih dragocēnoga narodnoga blaga. Ja sem ovdě imenoval jednom knjige, kako su upravo pred menoj ležale, popis vsēh takovih sbornikov bil bi dosta obširen: pa pri vsēm tom ima med priprostim ljudstvom raznih plemen slavjanskih ješče mnogo nesobranoga duševnoga blaga narodnoga, namreč narodne pēsni, pripovēdke, poslovice, jigre i tēm podobna. Ti starini spomēniki su naj starējši predmeti slovstva slavjanskoga. Učeni svēt se jako uzraduje, ako se najde vnovič něka do sada neznana zanimiva stara listina, ju obdivuje, opisuje i razlaga obširno, ako je stara 6 ali 8 set (sto) lēt, ali mozebiti ješče malo starēja; med tēmi narodnimi pēsname, pripovēdkami, običajami, posloviceami se pak najdu tako stare starine, da bez zgodovinskoga dokaza, niti izreči ne smēš, kako su stare, da bi te svēt ne počital sanjarjem. I pri vsēm tom je vendar zgodovinska istina, ktera se može dokazati, da su některe iz tēh narodnih pēsni, pripovēdek i običajev uže bile občno upotrēbljene tisuč i dvē tisuči lēt pred Hristom. — Naš priprosti narod zna take zanimljive reči na spamet, kakove bi zastonj, zabadava, iskal v starohelenskih i latinskih spisovateljah i v novējših knjigah.

Mnogo je ovdč ješše posla i dēla, mnogo ješše za pokupiti i sbrati narodnoga blaga, da ga popred sberemo, nego propade i se pozabi.

Naj lēpšu priložnost k tomu sbiranju imaju domorodci prebivajuči na deželē med priprostim ljudstvom i učeča se mladina o časē počitnic. Kto pa hoče takih narodnih stvari lahko nabrati, mora znati obhoditi se s ljudmi; pred vsēm ne smē govoriti o tēh narodnih stvari prezriteljno, da bi bile to same neumne predsude, same prazdne vēre neumnih ljudi, ktere se imaju izkoreniti i tako dalje. Tako govoreč ne zaslišiš nijedne pripovēdke ali pēsmice narodne. Ako želiš te narodne predmete lahko sbirati, učiniš naj prikladnjēše, ako se sam naučiš dvēh ali trēh lēpih i kratkih narodnih pripovēdek i pēsmic i pri danoj priložnosti jih začneš ti praviti ali peti i onda začnu i ostali pripovēdovati i pēti. Zapisovati pa se ne smē početi med pripovēdovanjem i petjem, tu bi vēropodobno vsi vmolknuli, nego sbiratelj pusti ljudi pripovēdovati i peti, kako i čto jim drago i on samo da pazljivo posluša, kto je nēčto zanimivoga povēdel ali zapēl, da ga drugi den onda popopraša, si dá narēkovati, čto se mu zdi zanimivoga. Zapisati se ima pa vse točno tako, kako narod izgovarja i s opazkami i razjasnjenjami, ktere možebiti povēdač ali pēvec učini. Takže se ima pristaviti kraj, kdē se je pripovēdka ali pēsen zapisala. Za primēr napišem ovdč dvē kratkē pripovēdki. Pervu pripovēdku, ktera se pripovēduje v Štajerskoj blizo Radgone (Radkersburg), napišem jezikom uzajemnim po tomu, čto ju nisem čul iz ust priprostoga ljudstva, nego pri nēkoj svečanosti obrazovane gospode :

Ne budi neukrotljiv !

Bog je stvaril konja tako, da je bil močen kako konj i se ni dal od nikoga ukrotiti. — Zato je Bog njemu odtergal na peti naj močnejšu mišicu (žilu, kitu, Flechse), da su onda konja mogli ukrotiti. Zato konj i sada ne može stupiti nič na petu, nego samo na kopito, jer je bil neukrotljiv i mu je Bog odtergal petu s naj močnejšoj mišicom. —

Ne legati.

Bog je stvaru smokvice (jagode, земляники, Erdbeeren) tako, da se jih je mau čuovak do sita najesti, da je biu sit. — Dečelca je enbart smokvice zbiraua in Bog je nēmo šu in uprašou dečelco: Dečelca koj dēuaš ? Ona je rekua : Oh nič ! — To ni biuo prov, bē meua rejči : Smokvice zbiram, je pa le rekua, oh nič, se je zuegaua. — Zato je Bog reku : Al nič ni, pa nič ne bodi. In od tēh mau smokvice nič ne zdajo, in al bi jih še tekaj snēdu jih nisi sit. Uegati ne smē.

Pazka. Zapisano v ziljskoj dolinē v Sloveniji. — Mēsto *l*, *človēk*, *sbirala*, *dēlaš*, *rekla*, *imela*, *zlegala*, se govori : *u*, *čuovak*, *zbiraua*, *dēuaš*, *rekua*, *imeua*, *zuegaua*. — Mēsto : *al*, *el*, *il* : *šel*, *stvaril*, se govori : *u*, *šu*, *stvaru*. *Enbart* = *nēkogda*, *koj* = *čto*, *tekaj* = *toljko*, *bodi* = *budi*.

Take su svete pripovédke predhristjanske; staroheleni su jih imenovali: *hieros logos*, po sanskritsku se imenuju: *puranas*.

Književni oglas.

Pri vredniku „Slavjana“ v Celovč (Klagenfurt, Austria) se dobi slédeča knjiga:

УЗАЈЕМНИ ПРАВОМЦ СЛАВЈАНСКИ

to je: *Uzajemna slovnica ali mluvnica slavjanska*. Spisal i založil Matija Majar Ziljski. 1865 v osmerké stran 236. Velja 2 fl. avstr. vrédnote ali 1 rubelj 50 kopejek, dučanska cénà 3 fl. avstr. vrédnote ali 2 rublja. Ta uzajemna slavjanska grammatika (slovnica mluvnica) obseže zajedno šest slovníc to je: *slovnícú cerkveno-slavjansku, rusku, horvatsko-serbsku, češsku, poljsku i uzajemno-slavjanskú* i se ozira po priložnosti i na ostala narečja slavjanska. Po toj slovníc se Slavjan lahko, berzo i osnovno nauči slavjanščiné v obče, ali kteromukoli pojedinomu narečju slavjanskému. Ta slovnica želi biti sovetnicój spisovateljem slavjanskim v dvojbenih slučajah, kada bi naméravali spisovati uzajemno, koliko moguče, lahko razumljivo všém književnim i prosvétljenim Slavjanam, da bi po njej lahko jednim pogledom preglednuli vsu slavjanščinu i da bi lahko i berzo najšli slovnični tvar, izraz ali obrat običen i navaden vsemu slavjanstvu, ali vsaj večej straně slavjanstva i da bi jim ne trébalò mudno i trúdno v vsakom dvojbenom slučaji prejiskovati všéh osem slovníc naših sadajnih književnih narečij. Slavjan se ne može osnovateljno i dokladno naučiti niti svojemú jeziku, ako se ne ozira neprestano i na ostala narečja; spisovatelj slavjanski ne može pisati čisto niti svoj dosadajni književni jezik, ako ga ne prispodablja i ne poravnava naj menje s četirmi glavnimi narečjimi slavjanskimi. I upravo to se najde v ovoj slovníc. O toj knjigé je velenučeni g. *Nil Popov*, profesor na vseučilišči Moskovskom v časopisě: *Sovremennaja Lětopis*, med ostalom slédeča pisal:

„Misel g. Majarja je postala iz dolgoga i marljivoga izučenja različnih slavjanskih jezikov i narečij, bez knjige g. Majarja ne može se obiti nijeden filolog, koji se zanima sravniteljnim izučenjem jezikov slavjanskih; knjiga gosp. Majarja děla samo novi korak, novu stupinju, na tom putu i predstavlja nove zapase, materiale, za dalje izslédovanje neobhodno potrebno za uzajemno sblízanje med slavjanskimi literaturami i jezicami.“

Listnica vredništva. G. M. R. v Beču. Knjige smo sprijeli. Blagodarimo serdečno, všém! — G. L. Ž. v Terstě. Večkrat někak dopis, pišete prav gladko. — G. Slavoju J. v Němečkom Gradcě: Dopis v slédečem čistě; prosimo za nadaljevanje.

Natisnula tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovč.